

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeyleri ile Spor Ahlakından Uzaklaşma Düzeylerinin İncelenmesi

Muhittin Berker KOÇER¹, Mehmet Behzat TURAN², Hakkı ULUCAN³, Hayati ARSLAN⁴

¹Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü <https://orcid.org/0000-0002-8977-2183>

²Erciyes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi <https://orcid.org/0000-0002-5332-803X>

³Erciyes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi <https://orcid.org/0000-0002-0059-1344>

⁴Erciyes Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi <https://orcid.org/0000-0002-5448-2653>

*Bu çalışma 20. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.
Sorumlu Yazar: Hayati ARSLAN, hayatiarslan23@gmail.com

To cite this article/ Atf için:

Koçer, M. B., Turan, M. B., Ulucan, H., ve Arslan, H. (2024). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile spor ahlakından uzaklaşma düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 258-271.

Özet

Bu araştırmanın amacı spor bilimleri fakültesinde farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri ve spor ahlakından uzaklaşma düzeylerinin ortaya çıkarılması ve bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmaya spor bilimleri fakültesinin farklı bölümlerinde öğrenim gören 141 kadın ve 157 erkek öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, Koydemir tarafından geliştirilen Sosyal Beceri ölçeği ve Gürpınar tarafından geliştirilen Sporda Ahlaktan Uzaklaşma ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen veriler SPSS paket programıyla analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra; dağılımların normallik yapısı çarpıklık ve basıklık testleri aracılığıyla incelenmiştir. Normal dağılım analiz sonuçlarına göre verilerin parametrik testlerle karşılaştırılması kararı alınmıştır. Verilerin iki değişken arasında karşılaştırılmasında bağımsız gruplarda t testi uygulanırken; üç ve daha fazla değişkenin karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Ayrıca Pearson Momentler Korelasyon analizi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde cinsiyet, yaş, spor yapma durumuna, spor yapma seviyesine, antrenörlük belgesine sahip olma ve hakemlik belgesine sahip olma durumuna göre anlamlı farklılık tespit edilemezken, cinsiyet değişkenine göre anlamlılık tespit edilmiştir. Sporda ahlaktan uzaklaşma düzeylerinde ise yaş, spor yapma seviyesine, antrenörlük belgesine sahip olma ve hakemlik belgesine sahip olma durumlarına göre anlamlı farklılık tespit edilemezken, cinsiyet, öğrenim görülen bölüm ve spor yapma durumuna göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri ile sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyleri arasında anlamlı ilişki tespit edilememiştir. Sonuç olarak öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin ve sporda ahlaktan uzaklaşma düzeylerinin değişkenlere göre farklılaştığı ayrıca sosyal beceri düzeyi ile sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyi arasında ilişkinin olmadığı ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar kelimeler: Spor, Sosyal Beceri, Sporda Ahlak

Examination of Social Skills Levels and Moral Disengagement in Sport Levels of Students Faculty of Sports Sciences

Abstract

The purpose of this research is to reveal the social skill levels and the level of moral disengagement in sport of the students studying in different departments in the faculty of sports sciences and to examine them according to some variables. 141 female and 157 male students studying in different departments of the faculty of sports sciences participated in the research voluntarily. As a data collection tool in the research; The personal information form created by the researcher, the Social Skills scale developed by Koydemir and the Moral Disengagement in Sport scale developed by Gürpınar were used. The data obtained from the scales were analyzed with the SPSS package program. In addition to descriptive statistics; The normality structure of the distributions was examined through skewness and kurtosis tests. According to the results of the normal distribution analysis, it was decided to compare the data with parametric tests. When comparing the data between two variables, the t test was applied in independent groups; In the comparison of three or more variables, one-way analysis of variance was applied. In addition, Pearson Moments Correlation analysis was applied. When the findings were examined, no significant difference could be detected in the social skill levels of the students according to gender, age, sporting status, level of doing sports, having a coaching certificate and having a refereeing certificate, while a significant difference was determined according to the gender variable. While there was no significant difference in the levels of moral disengagement in sport, according to age, level of doing sports, having a coaching certificate and having a refereeing certificate, a significant difference was found according to gender, education department and sports status. In addition, no significant relationship was found between the social skill levels of the students and the level of alienation from morality in sports. As a result, it was revealed that the social skill levels of the students and the level of moral disengagement in sport differed according to the variables, and there was no relationship between the level of social skills and the level of alienation from morality in sports.

Keywords: Sports, Social Skills, Moral Disengagement in Sport

GİRİŞ

Sosyal beceri, belirli alanlarda, toplumsal olarak kabul edilebilen, birey ve çevresindekiler ile uygun biçimde davranış gösterebilme becerisine sahip olması olarak tanımlanmaktadır (Seven ve Yoldaş, 2007).

Günümüzde kişilerin, duygu ve düşüncelerine, ruhsal ve bedensel açıdan kendilerine hakim olabilmesi, sosyal çevreye uygun davranışlar sergilemesi ve bu davranışları geliştirebilmesi önemlidir ve bu sayede toplumda neyin daha önde olacağı düşünülmektedir (Çiftçi ve Sucuoğlu, 2009).

Bireylerin çevresi, içinde bulunduğu ortamı ve eğitimi sosyal beceri seviyelerinin arttırılmasına etki etmektedir. Birçok araştırma sporun sosyal beceri düzeylerini arttırdığı ve bireye sosyal açıdan katkı sağladığını göstermektedir (Efe ve ark., 2008; Çetin ve Kuru, 2009).

Bireyin sosyalleşmesi ve sosyal çevre de etkin roller üstlenmesi sporun dinamik yapısının doğurduğu olumlu sonuçlardandır. Bu dinamizm bireyin yeni tecrübeler edinmesinde, kendi duygularını özümseyebilmede ve diğer insanlarla iletişim kurmada etkilidir. Yani kısacası spor sosyalleşme için önemli bir araçtır (Çiriş,2018).

Sosyal beceri düzeyi yüksek sayılabilecek sporcular özellikle elit seviyede yarışmalara katılanlar, kendilerini izleyen, destekleyen kişiler tarafından örnek alınabileceği için sadece sportif beceriler açısından değil aynı zamanda toplumsal değer sayılabilecek davranışlar sergileme ve sosyal bir birey özellikleri gösterme açısından da örnek teşkil edebilmelidirler (Şenışık, 2006).

Gözlem yoluyla da kazanılabilen sosyal beceriler, insanların çevresindeki diğer kişilerle etkileşim halinde olarak kazanabilmeyi, bu sebeple de sporun öneminin ne kadar fazla olabileceği görüşü ileri sürülmektedir (Öztürk,2018).

Toplumun temel kuruluşlarından olan spor, sosyo-psikolojik ve sosyo-ekonomik niteliklerine göre şekillenmektedir. Spor, davranış, değer ve kurallar bütünü oluşturarak, toplumun şekillenmesine, kişilerin sosyal bir kişilik edinmelerine katkı sağlar. (Kelly, 1982).

Spor bireyleri duygusal, düşünsel, ruhsal ve fiziksel yönden değişime iten, birbirinden farklı ırk, renk, din, inanış ve düşünce biçiminden insanı bir araya getirme gücüne sahip, toplumları doğrudan veya dolaylı yönden etkileme yetisinde olan sosyal aktiviteler bütünüdür. (Ateş, 2021) Spor birçok insanı bir araya getiren, birçok seyircisi olan ve seyircilerin izlerken sporcuları örnek aldığı bir unsurdur. Durum böyle olunca spor yapan bireylerin davranışları ve tutumları onları örnek alan bireyler için oldukça önemlidir.

Sporunda gaye “Karşılığı ve sonucu ne olursa olsun galip gelmeliyim” düşüncesi mi olmalıdır? Müsabakalar da kazanılan madalyalar, galibiyetler, unvanlar vicdani ve ahlaki ilkelerden önce mi gelmelidir? Kazanmak adına ayaklar altına alınan insani değerlerden sonra ortaya konulan mücadeleye spor demek ne kadar doğrudur? (Tanrıverdi, 2012).

Toplum içerisindeki ahlaki normlar ve sporun gereği kurallar, spor ile ahlak ilişkisini zorunlu hale getirir (Durusoy, 1991).

İnsanlar hayattan keyif almak amacıyla birlikte spor yapmaktadır. Birlikte spor yaptığı arkadaşlarının dinini, dilini, ırkını göz ardı eder. Asıl amaç spor yapmaktır. Durum böyle olduğunda toplum ahlaki olgularının daha sürekli hale geleceği istenen yönde ilerleyeceği söylenebilir (Doğan, 1998).

Spor ahlaki ile beklenen ya da kaçınılması gereken eylemler sadece spor yapan bireyleri değil bir sektör ve bir disiplin olarak bu olgunun içerisinde var olan doğrudan ya da dolaylı tüm bireyleri kapsamaktadır. Durum böyleyken bir davranışın ahlaki ya da gayri ahlaki olma faktörü bir disiplin olarak spor ahlaki kavramının gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır (Şahin M., 2009).

Bu durumlar göz önüne alındığında spor ahlakının ve sosyal becerinin üniversite öğrencilerinde ne kadar önemli olduğunun yadsınamaz bir gerçek olduğu kabul edilmektedir. Bu çalışmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile sporda ahlaktan uzaklaşma düzeylerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada betimsel tarama modeli ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama modeli, ilişkileri veya farklılıkları belirlemek değil, her şeyi olduğu gibi ortaya çıkarmaktır. Tezlerin ve makalelerin metodolojik yöntemle ele alınmasına denir. (Karasar, 2014). İlişkisel tarama modeli, iki farklı nicel değişken arasındaki ilişkinin veya etkinin bir korelasyon katsayısı aracılığıyla ortaya çıkarılmasıdır (Fraenkel vd., 2012). Bu çalışma katılımcıların spor ahlakından uzaklaşma ve sosyal becerileri düzeylerini incelediğinden dolayı betimsel nitelik taşımaktadır.

Çalışma Grubu

Çalışmanın evrenini Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 1500 Lisans öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmanın örneklemini ise; Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 1500 Lisan öğrencisi içinden rastgele tesadüfi yöntemle seçilen 141'i kadın ve 157'si erkek öğrenci olmak üzere toplam 298 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada kolay ulaşılabılır durum örnekleme tekniği kullanılmıştır. (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Anketler katılımcılara araştırmacılar aracılığı ile uygulanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların cinsiyet, okuduğu bölüm, yaş, spor yapıyor mu, ilgi duyduğu bir spor branşı var mı, spor yapma seviyesi ne, antrenörlüğü var mı, hakemliği var mı gibi sorular yer almaktadır.

Tablo 1. Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Özellikleri

Değişkenler	N	%
Cinsiyet		
Kadın	141	47.3

	Erkek	157	52.7
Öğrenim gördüğü bölüm	Öğretmenlik	50	16.8
	Antrenörlük	84	28.2
	Spor Yöneticiliği	105	35.2
	Rekreasyon	59	19.8
Yaş	18-20	81	27.2
	21-23	200	67.1
	24-26	15	5.0
	27 ve üstü	2	0.7
Spor yapıyor mu?	Evet	217	72.8
	Hayır	81	27.2
İlgi duyduğu spor branşı var mı?	Futbol	85	28.5
	Diğer	69	23.2
	Voleybol	60	20.1
	Basketbol	32	10.7
	Yüzme	30	10.1
	Hentbol	16	5.4
	Bisiklet	6	2.0
Spor yapma seviyesi	Profesyonel Lisanslı	27	9.1
	Amatör Lisanslı	87	29.2
	Rekreatif Spor	184	61.7
Antrenörlüğü var mı?	Evet	69	23.2
	Hayır	229	76.8
Hakemliği var mı?	Evet	75	25.2
	Hayır	223	74.8

Tablo 1 incelendiğinde verilen çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre %47,3'ü kadın, %52,7'si ise erkek olarak görülmüştür. Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm incelendiğinde toplam 298 katılımcının 84'ü Antrenörlük bölümünde öğrenim görmekte, 50'si Öğretmenlik bölümünde öğrenim görmekte, 105'i Spor Yöneticiliği bölümünde öğrenim görmekte ve 59'u Rekreasyon bölümünde öğrenim görmektedir. Katılımcıların %27,2'si 18-20 yaş aralığında, yüzde 5'i 24-26 yaş aralığında, yüzde 0,7'si 27 yaşın üstünde ve katılımcıların büyük çoğunluğunu oluşturan 21-23 yaş aralığında bulunan katılımcı yüzdesi ise %67,1'dir. Katılımcıların spor yapma değişkeni incelendiğinde %72,8'inin spor yaptığı %27,2'sinin spor yapmadığı görülmüştür. Katılımcıların ilgi duyduğu branşlar incelendiğinde %28,5'inin Futbol branşına ilgi duyduğu görülmüş ve bu çalışmanın en çok ilgi duyulan branşı olmuştur, en az ilgi duyulan branş ise %2,0'la Bisiklet branşıdır. Katılımcıların spor yapma seviyelerine bakıldığında %29,2'sinin amatör lisanslı, %9,1'inin profesyonel lisanslı ve %61,7'sinin Rekreatif spor yaptığı görülmüştür. Katılımcıların %23,2 sinin Antrenörlüğü varken %76,8'inin Antrenörlüğü yoktur. Katılımcıların %25,2'sinin hakemliği varken %74,8'inin ise hakemliğinin olmadığı görülmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların sosyo-demografik durumlarını belirlemek amacıyla kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır. Katılımcıların sosyal beceri durumlarını öğrenmek için Sosyal Beceri Envanterinden yararlanılmıştır. Araştırma katılımcıların spor ahlakından uzaklaşma durumlarını belirlemek için ise Sporda Ahlaktan Uzaklaşma ölçeği kullanılmıştır.

Sosyal Beceri Envanteri (SBE)

Katılımcıların sosyal becerilerini tespit etmek için yararlanılmıştır. Sosyal Beceri Envanterinin orijinal hali Riggio (1986)¹⁷ tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye

uyarlaması Yüksel (1998)¹⁸ tarafından yapılmıştır. Türkçeye uyarlaması yapılan ölçeğin kısa formu ise Koydemir (2006)¹⁸ tarafından yapılmıştır. Ölçek 30 maddeden oluşmakta ve beşli Likert türündedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar katılımcıların sosyal becerilerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçekte bulunan ters maddeler 1, 3, 7, 9, 12, 13, 18, 25 ve 27 numaraları maddelerdir.

Spor Ahlakı Ölçeği

Ölçek Boardley ve Kavussanu (2007)²¹ tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin amacı sporcuların ahlaktan uzaklaşma düzeylerini ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Türkçeye uyarlamasını ve geçerlik güvenirlik çalışmasını Gürpınar (2015)²² yapmıştır. Ölçek 8 maddeden oluşmaktadır ve tek faktörlüdür. Ölçek yedili Likert türündedir. Ölçekte bulunan maddelerin hepsi olumsuz anlamdadır. Alınan yüksek skorlar, sporcuların daha fazla ahlaktan uzaklaştığını göstermektedir.

Verilerin Analizi

Ölçekler ve demografik bilgi formundan sonra spss 22 programıyla analiz edilmiştir. Analizler sonucunda tanımlayıcı istatistikler f ve % dağılım olarak verilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra dağılımların normallik yapısı çarpıklık ve basıklık testleri ile incelenmiştir. Normal dağılım yapılarıyla karşılaştırılması sonucu parametrik testler uygulanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda iki değişkenli grupların karşılaştırılması için bağımsız t testi, üç ve daha fazla değişkenli grupların karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi uygulanmış ve bu gruplarda farklılığın kaynağı için ise Lsd analizi uygulanmıştır. Ayrıca ölçeklerden elde edilen puanlar arasındaki ilişki için Pearson Momentler korelasyon testi uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde istatistiksel analizler neticesinde elde edilen verilere ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Ölçeklerden Aldıkları Puanların Betimsel İstatistiği

Ölçekler	N	Min.	Maks	$\bar{X} \pm SS$	Çarpıklık	Basıklık
Sosyal Beceri	298	65,00	119,00	95,50±9,44	,021	-,076
Spor Ahlakı	298	8,00	36,00	17,40±6,13	,662	-,056

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin sosyal beceri puanlarının $95,50 \pm 9,44$ spor ahlakı puanlarının $17,40 \pm 6,13$ olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Sosyal Beceri ve Spor Ahlakı Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçekler	Cinsiyet	N	$\bar{X} \pm SS$	t	p
Sosyal Beceri	Kadın	141	95,98±8,38	,835	,404
	Erkek	157	95,06±10,31		
Spor Ahlakı	Kadın	141	16,66±5,66	-1,993	,047*
	Erkek	157	18,07±6,47		

* $p < 0,05$

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre spor ahlakı puan ortalamasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$); sosyal beceri puan ortalamasında ise anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 4. Katılımcıların Yaşa Göre Sosyal Beceri ve Spor Ahlakı Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçekler	Yaş	N	$\bar{X}\pm SS$	F	p	Lsd
Sosyal Beceri	18-20 ^a	81	94,73±9,35	,464	,629	-
	21-23 ^b	171	95,93±9,09			
	24-26 ^c	46	95,24±10,90			
	Total	298	95,50±9,44			
Spor Ahlakı	18-20 ^a	81	17,69±6,24	,640	,528	-
	21-23 ^b	171	17,51±6,18			
	24-26 ^c	46	16,48±5,76			
	Total	298	17,40±6,13			

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin yaş değişkenine göre sosyal beceri ve spor ahlakı puan ortalamalarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 5. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Sosyal Beceri ve Spor Ahlakı Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçekler	Bölüm	N	$\bar{X}\pm SS$	F	p	Lsd
Sosyal Beceri	Antrenörlük ^a	84	96,52±9,55	2,769	,042*	b<d c<d
	Öğretmenlik ^b	50	93,26±8,68			
	Rekreasyon ^c	59	93,61±9,14			
	Spor Yöneticiliği ^d	105	96,80±9,62			
	Total	298	95,50±9,44			
Spor Ahlakı	Antrenörlük ^a	84	16,42±5,57	4,347	,005*	a<d b<d c<d
	Öğretmenlik ^b	50	16,32±6,03			
	Rekreasyon ^c	59	16,69±6,21			
	Spor Yöneticiliği ^d	105	19,10±6,28			
	Total	298	17,40±6,13			

* $p<0,05$

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin öğrenim gördüklerinin bölüm değişkenine göre sosyal beceri puan ortalamasında öğretmenlik ile spor yöneticiliği ve rekreasyon ile spor yöneticiliği bölümleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Spor ahlakı puan ortalamasında antrenörlük ile spor yöneticiliği, öğretmenlik ile spor yöneticiliği ve rekreasyon ile spor yöneticiliği bölümleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$).

Tablo 6. Katılımcıların Spor Yapma Durumuna Göre Sosyal Beceri ve Spor Ahlakı Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçekler	Spor Yapma Durumu	N	$\bar{X}\pm SS$	t	p
Sosyal Beceri	Evet	217	95,16±9,53	-1,018	,310
	Hayır	81	96,41±9,17		
Spor Ahlakı	Evet	217	16,91±5,67	-2,276	,024*
	Hayır	81	18,72±7,08		

* $p<0,05$

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin spor yapma değişkenine göre spor ahlakı puan ortalamasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$); sosyal beceri puan ortalamasında ise anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 7. Katılımcıların Spor Lisansı Durumuna Göre Sosyal Beceri ve Spor Ahlakı Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçekler	Lisans	N	$\bar{X} \pm SS$	F	p	Lsd
Sosyal Beceri	Amatör ^a	87	94,74±9,21	1,007	,366	-
	Profesyonel ^b	47	97,15±10,46			
	Rekreatif Spor ^c	164	95,43±9,25			
	Total	298	95,50±9,44			
Spor Ahlakı	Amatör	87	17,75±5,63	,712	,492	-
	Profesyonel	47	18,06±6,19			
	Rekreatif Spor	164	17,03±6,37			
	Total	298	17,40±6,13			

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin spor lisansı türlerine göre sosyal beceri ve spor ahlakı puan ortalamalarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 8. Katılımcıların Antrenörlük Durumuna Göre Sosyal Beceri ve Spor Ahlakı Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçekler	Antrenörlük Durumu	N	$\bar{X} \pm SS$	t	p
Sosyal Beceri	Evet	69	96,55±10,55	1,058	,291
	Hayır	229	95,18±9,08		
Spor Ahlakı	Evet	69	17,68±6,38	,430	,668
	Hayır	229	17,32±6,06		

Tablo 8 incelendiğinde öğrencilerin antrenörlük durumu değişkenine göre sosyal beceri ve spor ahlakı puan ortalamalarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 9. Katılımcıların Hakemlik Durumuna Göre Sosyal Beceri ve Spor Ahlakı Puanlarının Karşılaştırılması

Ölçekler	Hakemlik Durumu	N	$\bar{X} \pm SS$	t	p
Sosyal Beceri	Evet	75	94,63±9,27	-,922	,357
	Hayır	223	95,79±9,50		
Spor Ahlakı	Evet	75	17,23±5,87	-,287	,774
	Hayır	223	17,46±6,23		

Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin hakemlik durumu değişkenine göre sosyal beceri ve spor ahlakı puan ortalamalarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Tablo 10. Katılımcıların Sosyal Beceri ve Spor Ahlakı Puanları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ölçekler	Korelasyon	Sosyal Beceri	Spor Ahlakı
Sosyal Beceri	R	1	
	P		
	N	298	
Spor Ahlakı	R	-,038	1
	P	,511	
	N	298	298

Tablo 10 incelendiğinde katılımcıların sosyal beceri ile spor ahlakı puan ortalamaları arasında ($r = -,038$, $p = ,511$) negatif yönlü olup anlamlı ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada Erciyes Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri ve spor ahlakından uzaklaşma düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmamızda kullanılan değişkenler cinsiyet, yaş, öğrenim gördüğü bölüm, spor yapma durumu, ilgi duyduğu spor branşı, spor yapma seviyesi, antrenörlük ve hakemlik yapma durumu değişkenleri incelenmiş literatür kaynaklarıyla tartışılmıştır.

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre spor ahlakı ölçeğinde aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre spor ahlakından daha çok uzaklaştığı görülmüştür. Bu durum kadın öğrencilerin erkeklere göre toplumsal baskı altında olmaları sebebiyle bununda onların ahlaki açıdan düşünce yapılarını etkilediği söylenebilir. Literatür bulguları incelendiğinde çalışmamızın aksini belirten çalışmalar bulunmaktadır. Yıldırım (2016) yapmış olduğu araştırmada erkekler ve kadınlar arasında ahlaki tutum puanlarında anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Aydın (2011)24 çalışmasında erkekler ve kadınlar arasında ahlaki muhakeme düzeylerinde anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Yine, Cesur ve Küyel (2012) yaptığı çalışmada ise ahlaki muhakeme alanında kızlarla erkekler arasında herhangi bir farklılığa rastlamamıştır.

Çalışma verileri incelendiğinde; cinsiyet değişkenine göre sosyal beceri puanları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Literatür bulguları değerlendirildiğinde çalışması destekleyen bir çalışma olduğu görülmüştür. Yüksel (1999)'da üniversite öğrencilerinde yaptığı çalışmada sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Çalışmamızın aksini gösteren çalışmalarda vardır. Bozgün ve Pekdoğan (2018) yapmış oldukları çalışmada öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre anlamlı fark olduğunu belirtmişlerdir. Açak ve Taşcı (2019) yapmış oldukları çalışmada sosyal beceri boyutunun cinsiyet değişkeninin üzerinde kadınlar lehine anlamlı farklılık olduğunu tespit etmişlerdir. Bu farklılıklar araştırma gruplarının farklı bölgelerden ve farklı kültürlerden yetişmiş olması olarak düşünülebilir.

Araştırma verileri incelendiğinde; öğrencilerin yaş değişkenine göre sosyal beceri ölçeğinden almış oldukları puanlarda anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bunun nedeni olarak öğrencilerin ailelerinin kültürel yapılarının farklı olmaması, sosyo-ekonomik düzeylerinin yaş grupları açısından eşit dağılabileceği gibi durumların sebep olduğu düşünülebilir. Literatür bulguları incelendiğinde çalışmamızı destekleyen araştırmalar bulunmaktadır. Yıldız ve Çetin (2020) yaptığı çalışmasında katılımcıların yaş durumlarının sosyal becerileri üzerinde anlamlı ilişkisinin olmadığını tespit etmiştir. Süt (2014)'de yaptığı çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin yaş değişkenine göre çalışmada yaş gruplarına göre sosyal beceri puan ortalamalarının yaş gruplarına göre farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Öğrencilerin yaş değişkenine göre spor ahlakı puan ortalamalarında anlamlı farklılık görülmemiştir. Literatür bulguları değerlendirildiğinde çalışmamızı destekleyen çalışmalar olduğu görülmüştür. Turan (2021)'de yaptığı çalışmada geç ergenlik dönemi bireylerin ahlaki uzaklaşma puanlarında yaşlar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Kağan ve Yazıcıoğlu (2021)'de yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinde ahlaki uzaklaşma tutumunu yaş değişkenine göre incelemiş ve anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Literatür bulguları incelendiğinde çalışmamızın aksini gösteren çalışmada vardır. Öztürk (2018)'de yaptığı çalışmada sporcuların ahlaktan uzaklaşma durumunu yaş değişkenine göre incelemiş ve

anlamli farklılıklar tespit etmiştir.

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre sosyal beceri puan ortalamasında farklı bölümlere göre anlamlı farklılıklar görülmüştür. Sosyal beceri puan ortalamalarında öğretmenlik bölümü ile spor yöneticiliği bölümleri arasında istatistiksel olarak spor yöneticiliği bölümü lehine anlamlı farklılık görülmüş ve aynı zamanda rekreasyon ile spor yöneticiliği bölümleri arasında da spor yöneticiliği bölümü lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Araştırma verileri spor yöneticiliği okuyan öğrencilerin öğretmenlik bölümü ve rekreasyon bölümü okuyan öğrencilere göre sosyal becerilerinin daha gelişmiş olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre spor ahlakı boyutunda da anlamlı farklılıklar görülmüştür. Spor ahlakı puan ortalamaları incelendiğinde öğretmenlik, antrenörlük ve rekreasyon bölümü okuyan öğrencilere oranla spor yöneticiliği bölümü okuyan öğrencilerin istatistiksel ortalamalarının anlamlı oranda yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum spor yöneticiliği okuyan bireylerin öğretmenlik, antrenörlük ve rekreasyon bölümü okuyan öğrencilere göre daha çok ahlaktan uzaklaştığını göstermektedir. Literatür bulguları incelendiğinde çalışmamızın aksini gösteren çalışma vardır. Uzun ve Yılmaz (2020)'de yaptıkları çalışmada Spor Eğitimi Alan Öğrencilerin Ahlaki Tutum Davranışlarını öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme göre incelemiş ve ahlaki olgunluk puanlarında öğretmenlik, antrenörlük, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümleri arasında anlamlı farklılığa rastlamamıştır.

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde öğrencilerin spor yapma değişkenine göre spor ahlakı puan ortalamalarında anlamlı farklılıklar görülmüştür. Spor ahlakı puan ortalamaları sonuçları istatistiksel olarak spor yapan bireyler lehine çıkmıştır. Bu durum spor yapmayan öğrencilerin spor ahlakından daha çok uzaklaştığı sonucunu göstermiştir. Spor yapan bireylerin daha iyi bir ahlaki tutum içerisinde olduğunu, düzenli spor yapmanın ve müsabaka deneyiminin bireylere ahlaki yönden daha fazla olumlu katkı sağladığını söylenebilir. Literatür bulgularına bakıldığında çalışmamızın aksini gösteren çalışma vardır. Şeker ve Tuna (2020)'de yaptığı çalışmada öğrencilerin spor yapma değişkenine göre spor yapan bireyler ve spor yapmayan bireyler arasında anlamlı farklılık tespit etmiştir. Bu çalışma sonuçları spor yapan bireylerin spor yapmayan bireylere göre daha çok ahlaktan uzaklaştığını göstermektedir. Araştırma bulguları değerlendirildiğinde öğrencilerin spor yapma değişkenine göre sosyal beceri boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir. Spor yapan bireylerin ve spor yapmayan bireylerin sosyal becerileri benzer düzeydedir. Bu durumun sebebi katılımcıların üniversite öğrencisi olması, spor yapsa veya spor yapmasa da belirli bir sosyal çevreye sahip oldukları ve sosyal beceri düzeylerini ortak bir çevrede benzer şekilde geliştirdikleri düşünülebilir. Literatür bulguları değerlendirildiğinde çalışmamızın aksini gösteren çalışmalar vardır. Akbaş ve ark. (2019)'da yaptıkları çalışmada spor yapan ve spor yapmayan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Spor yapan bireylerin sosyal becerilerinin spor yapmayan bireylere göre daha yüksek olduğunu belirlemişlerdir. Yıldırım ve Özcan (2011)'de yaptıkları çalışmada spor yapan ve spor yapmayan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Çalışma sonuçları spor yapan bireylerin daha olumlu sosyal becerilere sahip olduğunu göstermektedir. Türkçapar ve ark. (2020)'de yaptıkları çalışmada öğrencilerin sosyal beceri düzeylerini spor yapma değişkenine göre incelemiş, sosyal kontrol alt boyutunda anlamlı farklılık bulmuştur.

Sosyal kontrol alt boyutunun spor yapmayan öğrenciler lehine olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırma bulguları değerlendirildiğinde öğrencilerin spor lisansı değişkenine göre sosyal beceri ve spor ahlakı boyutlarına bakıldığında amatör lisanslı, profesyonel lisanslı ve rekreatif spor yapan bireyler arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Öğrencilerin lisans değişkenine göre sosyal beceri ve spor ahlakı boyutlarında anlamlı farklılığa ulaşılmamasının sebebi bireylerin ortak çevrede olması veya benzer ortamlarda büyümesi olarak düşünülebilir. Literatür bulguları değerlendirildiğinde çalışmamızı destekleyen çalışmalar olduğu görülmüştür. Yamaner ve ark. (2018)'de çalışmasında elit seviyede, amatör seviyede ve eğitim amaçlı spor yapan bireyler üzerinde yaptığı çalışmada ahlaki olgunluk düzeyinde anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Şeker ve Tuna (2020)'de yaptığı çalışmadaki bulgularında öğrencileri lisans değişkenine göre ahlaktan uzaklaşma düzeylerini incelemiş ve anlamlı farklılık tespit etmemişlerdir.

Çalışma verileri incelendiğinde öğrencilerin antrenörlük yapma durumu değişkenine göre, antrenörlük yapan ve yapmayan öğrencilerin sosyal beceri puan ortalamalarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Antrenörlük yapan öğrencilerin sosyal beceri puan ortalamaları antrenörlük yapmayan bireylere göre yüksek olsa da bu anlamlı farklılık düzeyine gelmemiştir. Bu durum antrenörlük yapan ve yapmayan bireylerin farklı sosyal alanlarda olsa bile sosyal becerilerini benzer şekilde geliştirdikleri olarak düşünülebilir. Literatür bulguları araştırıldığında yapılan benzer bir çalışma araştırmamızı destekler niteliktedir. Şeker ve Tuna (2020)'de yaptığı çalışmada öğrencilerin spor yapmayan, antrenör ve hakemlik değişkenlerine göre incelemiş ve sosyal beceri düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit etmemişlerdir. Araştırma bulgularına bakıldığında antrenörlük yapma değişkenine göre spor ahlakı boyutunda da araştırılan öğrencilerin istatistiksel puan ortalamalarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Antrenörlük yapan ve yapmayan bireylerin ahlak düzeylerinin benzer olduğu görülmüştür.

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde öğrencilerin hakemlik yapma durumu değişkenine göre sosyal beceri ve spor ahlakı puan ortalamalarında anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Birey her ne kadar adalet duygusunun yüksek olması gereken hakemlik mesleğini yapıyor olsa da hakemlik mesleğini yapmayan bireylerden daha olumlu ahlak düzeyinde olmadığı benzer ahlak düzeyinde olduğunu söyleyebiliriz. Literatür bulguları incelendiğinde; Yıldız ve Yıldız (2020)'de futbol hakemlerinin sporun ahlaki iklimine ilişkin görüşleri çalışmasında futbol hakemlerinin spor ahlakı kavramına yönelik düşüncelerine ilişkin araştırma yapmışlardır. Futbol hakemlerinin kazanmak için emek harcayan sporculara, hakemlere kontrollü davranmayı, her koşulda dürüst oyun oynamayı, kazanmanın ve kaybetmenin doğal olduğu, seyircilerin şiddet içerikli hareketlerden uzak durmayı, kişilere veya olaylara karşı iyi düşünmeyi, karşılaşma bittikten sonra sonuç ne olursa olsun rakibin hakkını vermeyi, saygı, hoşgörü, adalet güven ve sportmenlik gibi erdemleri uygulayabilmeyi amaçladıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Çalışma verileri incelendiğinde katılımcıların sosyal beceri düzeyi ile spor ahlakı düzeyleri arasında negatif yönlü anlamlı ilişki olmadığı görülmüştür. Yani sosyal beceri düzeyleri artan veya azalan bireylerin spor ahlakı düzeylerinde bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak öğrencilerin sosyal beceri düzeyi ile sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyi arasında

ilişki olmadığı ancak değişkenlere göre farklılaştığı görülmüştür. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyinde anlamlı farklılık görülmüştür. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre sosyal beceri ve sporda ahlaktan uzaklaşma düzeylerinde anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Öğrencilerin spor yapma durumuna göre spor yapan ve spor yapmayan bireyler arasında sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyinde anlamlı farklılık görülmüştür.

KAYNAKLAR

- Açak M., ve Taşçı M. (2019). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(2), 20-28.
- Ağbuğa B. (2016). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölüm öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 6132-138.
- Akbaş M., Eyüboğlu E., Çelebi M., ve Dalkıran O. (2019). Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin spor yapma değişkenlerine göre sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 175-187.
- Ateş A. (2021). *Fonksiyonları açısından islam'da spor* (Yüksek Lisans Tezi), Malatya İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Aydın Z. (2011). *Üniversite öğrencilerinin empati becerileri, kişilik özellikleri ve anneden algıladıkları çocuk yetiştirme stilleri ile ahlaki muhakeme düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Boardley ID., ve Kavussanu M. (2007). Development and validation of the moral disengagement in sport scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 29(5), 608-628.
- Bozgün K., ve Pekdoğan S. (2018). Öğretmen adaylarının sosyal beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*. 8(4), 151-167.
- Cesur S., ve Küyel N. (2012). Ebeveyn tutumları ve gençlerin ahlaki muhakeme ve ahlaki yönelimleri arasındaki ilişkiler. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 29(0), 65-91.
- Çetin MÇ., ve Kuru E. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 11(1), 1-8.
- Çiftçi İ., ve Sucuoğlu B. (2009). *Bilişsel süreç yaklaşımıyla sosyal beceri öğretimi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Çiriş V. (2018). *11. ve 12. Sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin liderlik özelliklerine etkisinin spor yapma durumu açısından incelenmesi* (Doktora Tezi), Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Doğan İ. (1998). *Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar*. 2. Baskı. İstanbul: Sistem Yayınları.
- Durusoy F. (1991). Spor ahlakı ve doping sorunu, spor ahlakı ve spor felsefesine yeni yaklaşımlar sempozyumu. İstanbul.

- Efe M., Öztürk F., Koparan Ş., ve Şenışık Y. (2008). 14-16 yaş grubu erkeklerde voleybol çalışmalarının sosyal yetkinlik beklentisi ve atılganlık üzerine etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 1(21), 69-77.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., ve Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (7th Ed.). New York: McGraw-Hill.
- Gürpınar B. (2015). Sporda ahlaktan uzaklaşma ölçeği kısa formunun Türk kólütürüne uyarlanması: geçerlik ve güvenirlilik alışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 13(1), 57-64
- Kağan M., ve Yazıcıoğlu M. (2021). Üniversite öğrencilerinde ahlaki uzaklaşma tutumunun çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türk Kóltür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 01-11.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler* (26. Basım). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kelly JA. (1982). *Social skills training: A pratical guide for interventions*. N.Y: Springer.
- Koydemir S. (2006). *Üniversite öğrencilerinde utangaılığın yordayıcıları: bir benlik sunumu modelinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi), Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk VA. (2018). *Vücut geliştirme ve bilek güreşi müsabık sporcularının sportif ahlaki yaklaşımları ile karakterlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Öztürk YA. (2018). Spor yapan ve yapmayan ortaokul öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin araştırılması (*Kütahya İli Örneği*) (Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Riggio RE. (1986). The assessment of basic social skills, *Journal Of Personality And Social Psychology*. 51, 649-660.
- Seven D., ve Yoldaş C. (2007). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi. *Van Yüzün Yıl Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 4(1)
- Süt MA. (2014). Ortaöğretim öğrencilerinin spor yapma düzeylerine göre sosyal beceri özelliklerinin karşılaştırılması (Gaziantep İli Örneği) (Yüksek Lisans Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Şahin EE., ev Gizir CA. (2014). Üniversite öğrencilerinde utangaılık: benlik saygısı ve kişilerarası yetkinlik değişkenlerinin rolü. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal* 5(41), 75-88.
- Şahin M. (2009). *Spor ahlakı ve sorunları* (2. Baskı). İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Şeker İ., Tuna U. (2020). Spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyal beceri, saldırganlık ve spor ahlakı düzeylerinin incelenmesi. *Spor Eğitimi Dergisi*, 4(3), 19-29.
- Şenışık Y. (2006). İlköğretim okullarında uygulanan beden eğitimi ve spor derslerinde kullanılan farklı öğretim yöntemlerinin sosyal yatkınlık beklentisi üzerine etkisi (Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Bursa.
- Tanrıverdi H. (2012). Spor ahlakı ve şiddet. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 1072-1092.

- Temelli E., Murat Büyük D., ve Tatar A. (2021). Sosyal beceride toplumsal cinsiyet roller ve cinsiyet farklılıkları. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 137-150.
- Turan S. (2021). Geç ergenlik dönemi: ahlaki uzaklaşma. *Sportive*, 4(2), 1-11.
- Türkçapar Ü., Kayabaşı A., Çam Ö., ve Eroğlu H. (2020). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 177-185.
- Uzun M., ve Yılmaz B. (2020). Spor eğitimi alan öğrencilerin ahlaki tutum davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 187-194.
- Yamaner F., İmamoğlu O., Yamaner E., ve Keskin E. (2018). Spor Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Ahlaki Tutumlarının Araştırılması. *Kesit Akademi Dergisi*, 4(13), 251-257.
- Yıldız Ö., ve Yıldız M. (2020). Futbol hakemlerinin sporun ahlaki iklimine ilişkin görüşleri. *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 6(2), 357-378.
- Yıldırım A., ve Şimşek H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım S. (2016). *Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Yıldırım S., ve Özcan G. (2011). Lisanlı olarak takım sporu ve bireysel spor yapan ile spor yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(2), 111-135.
- Yıldız E., ve Çetin Z. (2020). Takım sporları yapan çocukların sosyal beceri düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(3), 1137-1162.
- Yüksel G. (1998). Sosyal beceri envanterinin türkçe'ye uyarlanması geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(9), 39-48.
- Yüksel G. (1999). Öğretmen aday öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *G.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 97-109.